

Prædiken til 13. søndag efter trinitatis

Luk. 10, 23-37

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Lukas: Så vendte Jesus sig til disciplene og sagde til dem alene: »Salige er de øjne, som ser det, I ser. For jeg siger jer: Mange profeter og konger har ønsket at se det, I ser, og fik det ikke at se, og at høre det, I hører, og fik det ikke at høre.« Da rejste en lovkyndig sig og ville sætte Jesus på prøve og spurgte ham: »Mester, hvad skal jeg gøre for at arve evigt liv?« Han sagde til ham: »Hvad står der i loven? Hvad læser du dér?« Manden svarede: »Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte og af hele din sjæl og af hele din styrke og af hele dit sind, og din næste som dig selv.« Jesus sagde: »Du har svaret rigtigt. Gør det, så skal du leve.« Men han ville retfærdiggøre sig selv og spurgte Jesus: »Hvem er så min næste?« Jesus svarede og sagde: »En mand var på vej fra Jerusalem ned til Jeriko og faldt i hænderne på røvere. De trak tøjet af ham og slog ham, så gik de og lod ham ligge halvdød. Tilfældigvis kom en præst den samme vej; han så manden, men gik forbi. Det samme gjorde en levit, der kom til stedet; også han så ham og gik forbi. Men en samaritaner, som var på rejse, kom hen til ham, og han fik medynk med ham, da han så ham. Han gik hen og hældte olie og vin i hans sår og forbandt dem, løftede ham op på sit ridedyr og bragte ham til et herberg og sørgede for ham. Næste dag tog han to denarer frem, gav værten dem og sagde: Sørg for ham, og hvad mere du lægger ud, vil jeg betale dig, når jeg kommer tilbage. Hvem af disse tre synes du var en næste for ham, der faldt i røvernes hænder?« Den

lovkyndige svarede: »Han, som viste ham barmhjertighed.« Og Jesus sagde: »Gå du hen og gør ligeså!«

Det er i almindelighed et meget godt råd at tænke sig godt om. Men når det overhovedet er muligt for os at tænke os *godt* om, skyldes det alle de situationer, hvor vi ikke gjorde det. Vi tænkte os ikke om. Vi gjorde bare noget. Og det gav os så noget at tænke over. Sådan ved vi så, hvad det er, vi skal næste gang, vi havner i en tilsvarende situation.

Fortællingen om den barmhjertige samaritaner er en af evangeliets mest kendte. Den handler om en uventet godhed mellem gamle fjender. Jøden og samaritaneren. Og den historie kan vi godt lide, fordi den bryder den spiral af hårdhed, vi viser hinanden, når vores principper eller opfattelser står os i vejen. Evangeliet er altid på det uventede livs side. Når vi siger, at vi ikke kan gå imod vores principper, siger evangeliet, at vi alligevel skulle tage at prøve. Det kunne være, vi kunne overraske os selv på den gode måde. Vi skulle i det hele taget nok forsøge os noget mere.

Det er rigtignok et meget godt råd at tænke

sig om, men liv er trods vores imponerende tankekraft mere, end vi kan tænke os til. Og det gælder ikke kun, når tanken stoppes af galaksernes svimlende størrelse eller genoms komplette information. Det gælder også det, der foregår mellem os, mens vi er på vej til noget helt andet.

John Lennon citeres for at have sagt, at liv er det, der sker, når vi har travlt med alt muligt andet (*life is what happens to you while you're busy making other plans*).

Det kunne have været en glimrende fortolkning af fortællingen om den barmhjertige samaritaner. Havde samaritaneren tænkt sig om, havde vi slet ikke haft nogen historie. Her sker noget, som ingen har planlagt, og det uventede, det uforberedte, det spontane har siden været anledning til megen god eftertanke.

En mand på vej fra Jerusalem til Jeriko bliver slået ned. En præst går forbi, en holden levit går forbi, og historien havde fået en ganske selvfølkelig slutning, hvis også samaritaneren var gået forbi. Men det gjorde han ikke. Første gang, så la'r vi ham gå, anden gang så ligeså, men tredje gang, så ta'r vi ham ...

Det er et rigtigt eventyr. Men vi gør os for hurtigt færdigt med det, hvis vi alene hæfter os ved det eventyrlige i, at gamle fjender bliver venner i nødens stund. Dét er i sig selv en opmun-trende historie. Historien har lagt navn til noget af det mest menneskekærlige og uegennyttige arbejde blandt syge og sårede. Samaritter spørger ikke til hverken race eller religion. De hjælper med historiens samaritaner som forbillede mennesker i nød.

Men historien gemmer samtidig på et historisk opgør med fore-stillingen om, hvorfra vi ved, hvad det er, vi skal gøre, når vi skal fremme det gode liv.

Vi skal bare tænke os godt om, siger vi. Nej, siger evangeliet, vi skal tænke efter livets tilskikkelser. Rækkefølgen er ikke tankerne først og herefter levet liv. Rækkefølgen er omvendt.

Det var mod præstens principper at rense og forbinde sår på vej til gudstjeneste, levitten skulle heller ikke have noget af at smudse sig til. Det var også imod samaritanerens principper overhovedet at have noget med en jøde at gøre. Det gjaldt, hvad enten det var en rask eller en syg. Det glemte han bare.

Vi kender historier om mennesker, som springer i vandet for at redde en druknende og først, når de ligger i havnebassinet, kommer i tanke om, at de ikke kan svømme. Det var den samme mekanisme, som udløstes i samaritaneren. Han sprang i grøften, ned til den forslåede, uden at tænke sig om. Og hvad ved jeg? Måske har samaritaneren dernede undret sig over at kunne noget, han tænkte var umuligt. Han gjorde noget, han ikke havde lært, og den ene handling tog den næste. Han fik bragt denne ilde tilredte jøde til byen, fik ham indlogeret og fik betalt, hvad det kostede.

I Vesteuropas idehistorie er der to hovedveje til viden om, hvad det er, vi skal gøre. Den bredeste anbefaler, at vi tænker os godt om. Evangeliet siger, at livet er fyldt af tilskikkelser, vi aldrig ville have forestillet os. Dem ville vi aldrig have tænkt os til. Dem kan vi i stedet tænke over efterfølgende.

Tilskikkelse er igen et af disse mærkelige gammelagtige ord, som gemmer et betydningsindhold, vi ikke har ord for, hvis vi ikke har dette. Tilskikkelser er det, der sker med os, når vi har helt andre planer. Og det er dem, vi skal blive kloge af. Det kræver opmærksomhed, årvågenhed.

Over prosceniet i Rønne Teater påmindes tilskueren med guldskrift: *Lær visdom af livets optrin*. Det er ikke alene scenekunstens berettigelse at fremstille liv, så vi bliver klogere på os selv. Vi går ikke i teatret for at tænke os om men for at tænke over det, vi oplever. For at tænke efter. Og det er ikke kun scenekunst, det er livskunst.

Samaritaneren forsvinder ud af historien efter at have afleveret den tilredte jøde på kroen. Men historien, - tilskikkelsen, er sikkert ikke forsvundet ud af samaritaneren. Han har i det mindste tænkt over, hvad i al verden det lige var, der skete, da han blev grebet af barmhjertighed. Det var i den grad en del af en samaritaners selvforståelse, at han ikke var jøde, som de andre var det. I dag ville vi have sagt, at samaritanere gik rundt med sådan en ghattobevidsthed. De blev dem, de skulle være, ved at udsondre sig fra alle andre. De dyrkede Gud på deres eget bjerg, havde deres eget helligskrift og klædte sig på deres måde. Sådan blev samaritanerne til samaritanere. Måske opdagede vores samaritaner her, at han alligevel var mere sig selv end nogen sinde, den dag han glemte sig selv.

Evangeliet er ikke i tvivl. Vi er mest os selv, når vi glemmer os selv. Jesu forkyndelse sletter de skel, vi drager for at vinde identitet og selvtillid. Læg derfor også mærke til

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

det finurlige spørgsmål, som Jesus afrunder sin fortælling med. ”Hvem af disse tre (præsten, levitten og samaritaneren) synes du var en næste for ham, der faldt i røveres hænder?”

Svaret er, at det var han, som viste barmhjertighed. Samaritaneren blev den tilredte jødes næste. Hans medmenneske. Han blev sig selv selvforbyggende. Det havde hverken jøden eller samaritaneren forestillet sig. Men sådan blev det ved livets sære tilskikkelse.

Jeg kan godt lide at forestille mig, at både jøden og hans redningsmand, samaritaneren, stillede op til næste byrådsvalg i Jerusalem. For selvfølgelig blev jøden ved med at være jøde og samaritaneren ved med at være samaritaner. De blev hverken andre eller bedre mennesker af deres fælles oplevelse, men de blev mere menneskelige.

De har sikkert begge som også vi oplevet, at det langt fra altid ender så lykkeligt, at naturen går over optugtelsen, - at godhed, barmhjertighed spontant udspringer af situationen. Men så kan man indrette sig, som om det var sådan. Det er det, man har byrådet i Jerusalem til! Og når så spørgsmålet kom til behandling, om man ikke skulle tage at komme noget af det uvæsen til livs på vejen mellem Jerusalem og Jeriko, så havde de i frisk erindring en fælles historie om, hvordan de kom til sig selv som mennesker på en langt sandere måde, end de troede og tænkte. Til inspiration. Når vi ikke spontant er barmhjertige ved hinanden, kan vi gøre noget, der ligner.

Jesus slutter med at overtræde filosofernes første bud. Man må ikke slutte fra, hvordan

tingene er, til hvordan de skal være. Man kan ikke slutte fra *er* til *bør*. Fra den ene grøft til den anden, så at sige. Det kan næsten ikke undre, at det er netop, hvad Jesus gør. Med hans egne ord hedder det: ”Gå du så hen og gør ligeså!”

Lær visdom af livets optrin.

Jesper Stange

tidl. Københavns Domsogn

Salmer:

749, 308, 164, 685, 727